

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1541

Vragen van het lid **Stultiens** (GroenLinks-PvdA) aan de Staatssecretaris van Financiën over *vermogende Nederlanders die dividendbelasting ontwijken via drielandenpuntconstructies* (ingezonden 10 februari 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Oostenbruggen** (Financiën) (ontvangen 5 maart 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Fiscus int € 110 mln na doorprikken «dubbele verhuizing» vermogende Nederlanders»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoe vaak er gebruik wordt gemaakt van dergelijke drielandenpuntconstructies, waarmee belasting wordt ontweken en nader toelichten hoe dergelijke constructies precies werken?

Antwoord 2

Vanaf 2015 heeft de Belastingdienst vennootschappen in onderzoek genomen waarbij een aanmerkelijkbelanghouder zich laat uitschrijven uit de gemeentelijke basis administratie. De naar Nederlands recht opgerichte vennootschap waarin de aandeelhouder een aanmerkelijk belang heeft wordt hierbij tevens verplaatst naar een ander land. Dit alles wordt gedaan met als doel om de Nederlandse belastingheffing over de winstreserves (dividendbelasting en inkomstenbelasting in box 2) en de jaarlijkse winst (vennootschapsbelasting) te ontwijken. Dit wordt ook wel een drielandenpuntconstructie genoemd. Hoe vaak een dergelijke constructie in de praktijk is toegepast, is lastig vast te stellen. De actuele woon- en vestigingsplaats van respectievelijk natuurlijke personen en vennootschappen die eerder in Nederland woonachtig of gevestigd waren, zijn namelijk niet uit de systemen van de Belastingdienst te halen.

In de kern houdt zo'n constructie in dat er met behulp van twee verschillende jurisdicties, een «dubbele verhuizing» wordt gesteld. In de regel wordt vanuit

¹ Financieele Dagblad, 6 februari 2025, Fiscus int € 110 mln na doorprikken «dubbele verhuizing» vermogende Nederlanders

Nederland vertrokken naar een woonland met een voor de aanmerkelijkbelanghouder gunstig belastingregime (zoals Zwitserland) en een vestigingsland met een voor de vennootschap gunstiger belastingregime (zoals Malta, Luxemburg en Singapore). Een naar het buitenland verplaatste vennootschap die naar Nederlands recht is opgericht, zoals een bv, blijft op basis van een fictie voor de vennootschapsbelasting en dividendbelasting gevestigd in Nederland. Dit betekent dat Nederland in beginsel vennootschapsbelasting kan heffen over winsten van verplaatste vennootschappen en dividendbelasting over door deze vennootschappen uitgekeerde dividenden. Nederland kan haar heffingsrecht echter niet effectueren indien op basis van een toepasselijk belastingverdrag ter voorkoming van dubbele belasting, het heffingsrecht is toegewezen aan het andere land. In samenhang met het gunstige belastingregime van het land waar naartoe is geëmigreerd en van het land waar naartoe de zetel van de vennootschap is verplaatst, wordt in deze situatie belastingheffing voorkomen.

Bij emigratie door een persoon met een aanmerkelijk belang is sprake van een fictieve vervreemding van het aanmerkelijk belang. Hiervoor wordt een conserverende aanslag opgelegd aan de aanmerkelijkbelanghouder. Tot 15 september 2015 werd deze aanslag tien jaar na emigratie kwijtgescholden en waren de eisen voor de invordering van de conserverende aanslag gedurende tien jaar na emigratie strenger. Met ingang van 15 september 2015 zijn aanpassingen van de conserverende aanslag in box 2 ingevoerd waardoor de claim in box 2 over de tijdens belastingplicht in Nederland aangegroeide waarde van de aandelen onbeperkt in de tijd behouden blijft en de vereisten voor invordering van de conserverende aanslag soepeler zijn geworden. De aantrekkelijkheid van de hierboven geschetste situatie is om die reden afgenomen. De gestelde woon- en vestigingsplaats en de uitleg van de ingeroepen verdragen zijn in voorkomende gevallen onderwerp van gesprek tussen de belastinginspecteur en de belastingplichtige.

Vraag 3

Wat is uw morele oordeel over belastingconstructies via het buitenland die ervoor zorgen dat miljonairs niet of nauwelijks dividendbelasting of vennootschapsbelasting betalen?

Antwoord 3

Belastingontwijking is onwenselijk. Bij belastingontwijking gaat het doorgaans om structuren of transacties die legaal zijn, maar die (mede) gericht zijn op het verkrijgen van een belastingvoordeel, terwijl dit belastingvoordeel niet beoogd is door de wetgever. De afgelopen jaren heeft Nederland nationaal en internationaal veel maatregelen genomen om belastingontwijking aan te pakken. In de jaarlijkse monitoringsbrief belastingontwijking ben ik hier uitgebreider op ingegaan.² Die maatregelen hebben het stelsel aanzienlijk robuuster gemaakt tegen de mogelijkheden om belastingen te ontwijken. Het kabinet wil de mogelijkheden tot belastingontwijking blijven aanpakken. Daarbij waakt het kabinet ervoor dat dergelijke maatregelen negatieve effecten hebben op reële bedrijvigheid. Verder ben ik uitgebreid ingegaan op de belastingheffing van zeer vermogende personen in mijn brief van 4 december 2024 inzake de opvolging van moties en toezeggingen uit het dertigledende debat over een extra belasting voor extreem rijken.³ In deze brief heb ik aangegeven dat ik hecht aan het maken van afspraken over een effectieve belasting van deze personen in internationaal verband en daaraan een actieve bijdrage wil leveren en waar mogelijk wil optrekken met gelijkgestemde landen. Zo is Nederland voorstander van het maken van afspraken in de OESO en EU over het afschaffen van de fiscaal voordelige regimes die landen gebruiken om deze personen aan te trekken. Verder heeft de G20 het Inclusive Framework (IF) van de OESO aangemoedigd om verder

² Kamerstukken II 2024/25, 25 087, nr. 343.

³ Kamerstukken II 2024/25, 25 087, nr. 342.

te gaan met het bredere thema «Tax and Inequality».⁴ Binnen het IF wordt – door onder andere Nederland – verkend hoe een werkstroom op dit thema vorm te geven. Het heeft daarbij de voorkeur om dit thema in eerste instantie in zo’n breed mogelijk internationaal verband te agenderen, omdat deze problematiek het beste kan worden aangepakt als zoveel mogelijk landen meedoen.

Vraag 4, 5 en 6

Klopt het dat er wel naheffingen, maar zelden boetes, worden opgelegd, omdat het hier gaat om een «pleitbaar standpunt»?

Welke wijzigingen zijn er wettelijk gezien nodig om dergelijke constructies wel te kunnen laten leiden tot een boete?

Welke beleidswijzigingen zijn er mogelijk voor de Kamer om de Belastingdienst meer ruimte te bieden om dergelijke constructies steviger aan te pakken?

Antwoord 4, 5 en 6

Als het niet, onjuist of onvolledig doen van aangifte of het niet (tijdig) betalen van belasting te wijten is aan opzet of grove schuld, kan de inspecteur een vergrijpboete opleggen. De bewijslast hiervoor rust op de inspecteur. Als sprake is van een pleitbaar standpunt legt de inspecteur geen boete op. Daarvan is sprake als een door een belanghebbende ingenomen standpunt gelet op de stand van de jurisprudentie en de heersende leer, in die mate juridisch pleitbaar of verdedigbaar is dat de belanghebbende kan menen juist te handelen⁵. Of een ingenomen standpunt pleitbaar is, hangt af van de feiten en omstandigheden en wordt uiteraard gedegen en op zorgvuldige wijze door de inspecteur beoordeeld.

Verder is het van belang dat de inspecteur beschikt over juiste informatie om een juiste (naheffings)aanslag op te kunnen leggen. Belangrijk in dat kader is dat een ieder gehouden is desgevraagd aan de inspecteur gegevens en inlichtingen te verstrekken die voor de belastingheffing van die persoon van belang kan zijn.⁶ Het is in internationale verhoudingen niet altijd eenvoudig om ervoor te zorgen dat belanghebbenden deze verplichting nakomen. Bijvoorbeeld omdat vennootschappen zich op het standpunt stellen op basis van het van toepassing zijnde belastingverdrag niet in Nederland gevestigd te zijn en daarmee het belang van de gevraagde gegevens of inlichtingen voor de belastingheffing betwisten. De inspecteur kan ook op andere manieren gegevens en inlichtingen verkrijgen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van internationale gegevensuitwisseling of de zogenoemde civiele dwangsomprocedure. Bij een civiele dwangsomprocedure kan een informatieplichtige onder verbeuring van een dwangsom door de civiele rechter verplicht worden gegevens en inlichtingen te verstrekken. Deze vormen kunnen effectief zijn, maar kosten in de regel ook veel tijd. In dit licht kan ook de informatiebeschikking worden genoemd. De inspecteur kan bij het niet voldoen aan een informatieverzoek een voor bezwaar vatbare informatiebeschikking vaststellen.⁷ Wanneer een informatiebeschikking onherroepelijk vaststaat, wordt de bewijslast ten aanzien van de belastingaanslag waar het verzoek om informatie op ziet omgekeerd en verzwaard (de bewijssanctie). De informatiebeschikking verbetert niet direct de informatiepositie van de inspecteur, maar de bewijssanctie kan reden zijn voor een belastingplichtige om alsnog informatie aan te leveren. Aan deze informatiebeschikking hangen echter knelpunten zoals ook geconcludeerd in een recent onderzoek naar de effectiviteit van de werking van de informatiebeschikking. Op dit moment vindt vervolgonderzoek plaats naar verschillende oplossingsrichtingen.⁸ Bovendien wijs ik nog op de evaluatie van de doelstellingen, wet- en

⁴ Zie paragraaf 13 van <https://www.g20.org/en/documents/documents-resulting-from-the-3rd-g20-finance-ministers-and-central-bank-governors-meeting-rio-de-janeiro-25th-and-26th-of-july-2024/1-g20-ministerial-declaration-international-taxation-cooperation.pdf>, paragraaf 30 van <https://g20.utoronto.ca/2024/241024-finance-communique.html>, en paragraaf 20 van <https://www.g20.org/pt-br/documentos/declaracao-de-lideres-do-g20-brasil/g20-rio-de-janeiro-leaders-declaration-final.pdf/@download/file>.

⁵ Paragraaf 4 Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst

⁶ Artikel 47 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen

⁷ Artikel 52a van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

⁸ Kamerstukken II 2023/24, 33 772, nr. 6.

regelgeving en uitvoerings- en handhavingspraktijk van woonplaatsonderzoeken die op dit moment plaatsvindt.⁹ Deze evaluatie gaat in op de vaststelling van de fiscale woonplaats. De resultaten van deze evaluatie zullen dit voorjaar met uw Kamer worden gedeeld.

Vraag 7

Bent u bereid om zelf verdere stappen te ondernemen om deze belastingconstructies aan te pakken?

Antwoord 7

De genoemde belastingconstructies worden door de Belastingdienst, voor zover mogelijk, effectief bestreden. Dit blijkt ook uit het feit dat de Belastingdienst in de (hoger) beroepsprocedures waarin sprake is van een drielandenpuntconstructie in het gelijk wordt gesteld. Verder blijft dit kabinet werk maken van het op nationaal niveau aanpakken van belastingconstructies in de brede zin van het woord. Zo bevatte het Belastingplanpakket 2025 diverse maatregelen die constructies aanpakken. Daarnaast zal het kabinet bij de komende Voorjaarsnota opnieuw een lijst met belastingconstructies opnemen, waar mogelijk met opties om deze met beleid te adresseren.

Vraag 8

Zijn er andere agressieve belastingstructuren van rijke Nederlandse emigranten, die de Kamer verder zou kunnen inperken?

Antwoord 8

Zie voorgaande antwoorden.

⁹ Zoals ook recent toegelicht in de antwoorden op Kamervragen van de leden Dassen (Volt) en Grinwis (ChristenUnie), zie Aangangsels Handelingen II 2024/25, nr. 1327.